

РІН XX. ДНЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 11 СІЧНЯ 1912. ЧИСЛО 2.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JANUARY 11, 1912. No. 2.

При нагоді Нового Рону шлемо усім членам Руского Народного Союзу, усім нашим читачам, приятелям і приклонникам сердечні бажання: усього блага! — Реданція.

КАЛЕНДАР.

СІЧЕНЬ.

н.ст.	Дні	Руські свята
11	Четвер	14.000 дітей убит.
12	Пятн.	Анізії муч.
13	Субота	Меланії преп.
14	Неділя	Січ. 1912. Нов. Рік
15	Понед.	Сильвестра
16	Вівтор.	Малахії прор.
17	Середа	Собор 70 апост.

НОВИНКИ.

¶ Злочин пастора. Кляренс В. Т. Річeson, молодий і гарний пастор баптистської церкви в Кембрідж, Масс. познакомився був з вродливою, 19-літньою панночкою, Авіс Ліннелль, що була ученицею музичної консерваторії в Бостоні. Пастор навязав з нею любовні зносини і приобіцяв оженити на неї. В тім часі Річesonови впала в око інша дівчина, Вайолет Едмандс, дочка багатого купця Мойсея Едмандса з Кембрідж. Ся друга дівчина не визначала ся ані великою красою, ані визначним талантом, але за те мала багато грошей і вище соціальне положення. Пастор почав насадувати коло сеї багаті панночки та коло її родичів і по короткім часі діпняв своєї цілі: заручився з нею і чекав нетерпеливо на день свідб. Одна біда непокоїла проворного пастора: щось треба було зробити з своєю попередньою нареченою, котра навіть почула ся вже була матір'ю. Дня 14. жовтня м. р. Річeson запросив панну Ліннелль до одного ресторату на обід і тут передав їй якийсь лік, що мав пособити терплячій дівчині в її недузі. Панна Ліннелль удала ся заразом до товариства Women's Christian Association і тут признала ся перед своїми товаришками, що бачила ся з ним із своїм судженням і що незабаром має відбутися її весілля. Була тоді дуже весела, бо тішила ся своїм будучим щастям при боці улюбленого мужа... Відтак пішла до купальні в тім же товаристві і там зажила сей лік. За кілька хвилин присутні дівчата почули тяжкі стони, що доносилися з купальні. Переполохані панночки вдерли ся до купальні і знайшли свою товаришку в смертельних

судорогах. Авіс Ліннелль сконала, не відзискавши ані нахвилю притомности. Лікар ствердив смерть через отруєння ціянкалією, одною з найбільших отруй. З початку була гадка, що дівчина струїла ся сама: може свідомо, а може через помилку. В сю таємну справу вдала ся поліція. Дня 19. жовтня вийшло на яв, що Віліям Ган, аптикар з Нютон, продав пасторові Річesonови спору дзу ціянкалії. Зведений до лица пастор не міг сього заперечити і сказав, що купив ціянкалію, аби отруїти свою собаку... Сей викрут не виратував пастора від арешту. Його запероторено до в'язниці і обжаловано о злочин першої степені (мордство). 14. листопада відбуло ся судове слідство і назначено головну розправу на день 15. січня с. р. Дня 20. грудня Річeson, хочаби відобрати собі життя, покалічив ся сильно якимсь тупим залізним знарядом. Грозило йому закажене крові, але лікарям удало ся відвернути грозячу небезпеку. Дня 5. січня с. р. пастор розказав ся... Призвав до себе своїх трох оборонців і вручив їм два примірники власноручного письма, в яким признав ся до злочину. Дня 6. січня се письмо опубліковано по всіх часописах і тепер судба пастора спочиває в руках самого закону, який каже виразно, що за злочин отруєння належить ся злочинцеві кара смерті, в тім случаю електричний стелець. Публична опінія домагаєть ся, щоби винуватий пастор зістав страчений, але ходить також чутка, що Річeson буде помилуваний, а замість смерті дістане дозвільну тюрму. Публику обурює найбільше те, що такого гидкого злочину допустив ся св'ященик і то ще в такій низькій цілі.

¶ Замість до суду — під вінець. 22-літний кавалер, Йосиф Корловський і 21-літня дівчина, Вероніка Тратс, обоє зі Стейпелтон, С. Ай. за щось-там „попштыкали ся“... Панна Вероніка кинула на голову панича Йосифа горячу ринку враз з індиом, який на тій ринці смажив ся, і кип'ячим смальцем попарила йому лице. За такий „геройський“ вчинок імя панни Вероніки опинило ся в актах кримінального корту. На другий день після тої „битви“, пішов п. Йосиф до суду і попросив його, не робити п. Вероніці ніяких „троблів“, бо він має намір з нею женити ся і за тиждень відбудеть ся їх весілля. П. Йосиф сповнив, як видно, свій християнський обов'язок, бо не даром же написано в євангелії слова: любіть ворогів ваших!...

¶ Найшов скарб на березі моря. Один Бруклінець, В. Г. Гвайт,

вибрав ся на саме латинське Різдва до своєї літньої хижі, положеної на побережжю Нантаскет (недалеко Бостону). Проходяючи ся берегом моря, побачив в однім місці невеличку брилу якоїсь сціпенілої, прозраної маси. Зацікавлений Гвайт підняв з землі сю нахідку і пішов з нею прямо до місця хеміка в Броктон, Масс. Тут довідався, що знайдена ним річ називаєть ся амброю. (Амбра се такий мінерал, з котрого виробляють пахуче піжмо). Коли хемік заявив Гвайтові, що його нахідка важить 20 фунтів і має вартість \$19.200, Гвайт з великого щастя зімлів. Прийшовши до свідомости, став радіти як мала дитина і став благословити того кита, котрий зі свого горла викашлав йому такий скарб. (Амбра, се хоробливий боляк, який иноді нарастає у внутренностях деяких китів, і який вони по якімсь часі викидають із себе горлом).

¶ Примусове обезпечення робітників. В Лондоні, 16-го грудня м. р. палата лордів остаточно приняла внесок що до примусового обезпечення робітників. Після сього права 9.200.000 англійських робітників і 3.900.000 робітниць мають що тижня платити дрібну квоту із своїх заробітків, а таку саму квоту мають платити за кожного робітника і хлібодавці. Сі гроші складає ся в державних касах. За се кожний робітник і робітниця в разі слабости одержують лікарську поміч і малу грошеву підмогу, а вразі постійної нездібности до праці, досмертну пенсію; вразі безробіття, коли воно не зістало викликане страйком, рівнож дістають грошеву підмогу. Річ природна, що на покриття того всього не вистали б гроші, відтягані з платні робітників і складані за кожного робітника хлібодавцями; сі браки покриває державна каса із своїх фондів. В сей спосіб робітники в Англії мають вповні забезпечену будучність. А коли до сего прийде у нас, в Злучених Державах?

¶ Бажають мира. З Берліна телеграфують до американських часописів, що деякі європейські держави, між ними й Німеччина, намовляють Італію і Туреччину, щоб обі сі воюючі сторони припинили на якийсь час кровопролив в Триполісі і старали ся дійти дорогою переговорів до якоїсь спільної угоди, а відтак і до заключення постійного мира.

¶ Просьба семінаристів про навчання в семінарії української історії. В „Раді“ (ч. 255) читаємо: „Епархіяльному з'їздові подільського духовенства семінаристами подільської духовної семінарії по-

дана була просьба про здійснене постанови про заведення в семінарії викладів української історії та історії української літератури, на які щорічно призначають гроші а вчителів не призначають. Просьбу підписало 513 семінаристів, майже вся семінарія. Єпископ заборонив з'їздові розглядати сю просьбу“.

¶ Масове затруєння. У столиці Німеччини, Берліні, находить ся міське притуловище для мужчин, у яким було в місяці грудня м. р. 150 пацієнтів. Дня 27. м. м. усі ті пацієнти нараз розхорували ся на якусь підозрілу недугу і почали один по другому переносити ся на лоно Авраама. В цілім місті повстав величезний переполох. В протягу чотирох днів умерло 78 осіб. Почали горячково слідити за жерелом сеї нечуваної пошести і знайшли... Лікарі ствердили, що усі пацієнти з сего міського притуловища затроїли ся зіпсутими селідцями. Налякані людиска повірили, бо якже лікарям не вірити!... Та в послідній хвилі вийшло на яв, що причиною сеї смертності було справді затруєння, але... алькоголем, а іменно деревним алькоголем, який пацієнти мішали зі звичайним „шнапсом“ і пили. Видно, що заряд того міського притуловища стояв на висоті своєї задачі!...

¶ Страшна катастрофа. Близько 200 робітників нашло смерть в філях ріки Волги, в Росії. Катастрофа мала місце при будові нового мосту через Волгу, до міста Казаня. Іменно, в наслідок нагло наступившого тепла, попукали леди на тій ріці, вона почала забирати і несучи величезні криги завалила міст, на яким працювали згадані робітники.

¶ Кілько є Славян. Знаний чорносотенець, опікун „галицьких Москалів“, проф. Флорінський обчислив, кілько було Славян з початком 1911 р. Після сього обчислення, було Русинів-Українців (нає зачисляє Флорінський, як і треба було надіяти ся, до московської галузі, не признаючи нас окремим народом) — 33 міл. 100 тисяч; Москалів було 69 міл. 500 тисяч; Білорусинів (їх також не вважає Флорінський окремим народом, а московською галузю) 7 міл. 400 тисяч; Поляків 21 міл. 700 тисяч; Сербо-Хорватів 9 міл. 773 тисяч; Словінців 1 міл. 500 тисяч; Чехів 7 міл. 500 тисяч; Словаків 2 міл. 730 тисяч; лужицьких Сербів 157 тисяч; Кашубів 370 тисяч. Разом всіх Славян було в початку сього року 159 міліонів 430 тисяч.

Грицько Коваленко.

ЗРАДА.

Драматичний епізод у трьох актах
із початку XVIII віку.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Яценко Іван, сотник немолодий, дуже повний.
Марія, його жінка, літ 25.
Палажка, служниця Марії, вдова.
Молодий Петро, значний козак.
Демко, його джуро.
Козак дуже старий.
Значні і прості козаки, селяни, Москалі.

Діється в сотенному місті, в полку Переяславському
в домі сотникового, 1708—1709 р.

(Дальше).

VI.

Палажка, а за нею Демко, козаки.

Палажка: (гукає за дверима).
Іди козаче до хати, і ви, люди дсбрі.
Демко: (кланяється). Дай Боже
здоров'я.

Марія: Спасибі.

Демко: Чи там пан Петро?

Марія: Там, та не велено туди
нікого пускати.

Демко: Я лиш спитаю. (Стукає
у двері; озивається Яценко: Хто
там?) Се ж. Хотів спитати пана Петра,
чи їхати-мем, чи ночувати-мем. То я-
кий лад коням дати?

Петро: (одчинивши двері, вигля-
дає). Поїдемо сьогодні. А ти, хлопче,
підкрепи свої сили, бо дорога не
близька. (Тихо:) Та розваж людий,
пусти поміж їх добру думку, — ну,
знаєш.

Демко: Добре.

Палажка принесла дечого їсти і пити.

Демко: А чи можна тут пісень
поспівати, бо ось люди просять.

Петро: Про мене байдуже, та ось
як пан господар скаже.

Яценко: (виглядає). Нехай спі-
вають собі на здорове. (Двері зачини-
ли ся).

Марія: Сідайте-ж до стола, люди
добрі.

Демко: Сядемо — з одною умо-
вою: як славна пані сотникова поча-
стує нас із своєї руки.

Марія: А для чого то?

Демко: Щоб смашніще пило ся.
І закон каже, щоби господина часту-
вала.

Старий козак: Пані господина
частує почесних гостей своїх, а ти
хто? Ще ти молодик; слави і чести
не заробив.

Демко: А ясне сонце світить
рівно всім, багатим і бідним, великим
і малим.

Марія: То занадто. Бо гріх лю-
дину рівняти до праведного сонця.

Демко: Уже хоч гріх, хоч два, а
пані ясне сонце, почаствує нас.

Палажка: І справді: наша пані,
як сонце ясне, світить і гріє нам
усім. Про те ліпше знають каліки,
сироти, убогі.

Козаки: Се правда... Наша пані
— як мати усім бідним.

Марія: (Наливши чарку). Будьмо
здорові.

Демко: На здорове!

Козаки: Дай Боже здоров'я нашій
милій пані.

Демко: Бував я з паном Петром,
нехай здоров буде, скрізь по Україні,
і в Польщі і в Орді. Та не видів ліп-
шої пані, як аж тепера. Зи здорове
славної пані сотникової! (випиває до
дна).

Марія: (засоромлена). Спасибі...
Вибачайте, люди добрі, мені там тре-
ба поклопотати ся... Палажко, поча-
стуй всіх. (Вийшла з хати).

(Палажка частує усіх з ряду; звичайні
випиття)

Демко: Тепер за здоров'я його ми-
лості пана гетьмана, добродія нашого,
нехай йому Бог поможе вивести Украї-
ну у сей тяжкий час із напасті.

Козаки: Дай Боже.

Демко: І все те дасть Господь,
як стояти-мем усі однодушно, у зго-
ді та братерстві, — і городове козац-
тво, і Січовики, і міщани, і духовні.
Тоді нас ніяка сила на світі не по-
бере. А то завело ся в нас таке, що
люд, козаки і поспільство своїй стар-
шині не вірять, січовики на городян
ворогують, і нема згоди і братерства
між нами.

Старий козак: Коли-б же то
старшина все була добра та справед-
лива. А то вже не вільно нам обира-
ти собі, по давньому звичаю і закону,
сотників та полковників; пани наші
привлащують собі ґрунти і площі і
поля військові, і собі простірнее, а
людям тіснее місце чинять. Та нехай
би надавали ся їм добра за послуги
військові, на уряд; а то так, ні за що,
з ласки старшини генеральної.

Козак 2: Не годить ся так гово-
рити. Бо сам Бог постановив, щоби
були пани, начальники, людьми ору-
дували, суд їм чинили, а люди повин-
ні за те панам своїм послушенство
оддавати.

Козак 3: Ні, брате, я засвідчу,
що той старий правду говорить. Тепер
справедливість на Україні, що на ці-
лому світі вона славна буде.

Демко: Нехай лишень ми од во-
рогів одібемо ся, тоді заведемо таку
справедливість на Україні, що на ці-
лому світі вона славна буде.

Козак 2: Панове — товариство!
Не нарікайте тяжко на старшину. Хоч
між нею і не все гаразд, та згадайте
польських панів, або хоч і москов-
ських боярів. Наша старшина ще тя-
мить Хмельниччину і людий за бидло
не вважає. Не всім, панови, козаку-
вати, а чей же треба комусь поле
орати, як козаки идуть на війну. То
треба й поспільству бути.

Старий козак: Чули ми, що инь-
ший полковник або й сотник, замість
служби військової, загадає козакам
на себе робити: ліс рубати, колоди
тягати, сіно возити, від чого козаки
і коні на силі втрачають ся. Чи не
буває часом і в нас такого?

Козаки де-які: (мимрять). Та во-
но... як доведеть ся...

Козак 2: Та годі про се!

Демко: І справді годі. Із своїми
панамі помиримо ся і лад учинимо,
аби нам Україну визволити. Не час
тепера піднімати між собою сварки.
Лях не забув, як панував на Україні,
а на тім боці ще й тепер панує. Мос-
каль ярмо нам хоче надіти. А там
Швед наступає, що побив і Ляхів, і
Москалів. Ходив Швед по Польщі,
підє по Україні. А що, як віддасть
він Україну знову Ляхам?

Козаки: А не діжде він бачити
нас під Ляхами! Помремо всі, а під
Польщу не підемо!

Демко: А де-ж ви дінете ся? Пі-
дете у Московську землю? Зачекайте,
Москаль вас і тут знайде. Уже воєво-
да в Києві не раз похваляв ся, що
вже козацьким вольностям не довго
бути, що повернуть нас у пятаки.

Старий козак: Не шаблюк нас
здобули; ми пристали як вільні.

Козак 2: Цар милостивий і бла-
гочестивий, він не послухав боярів,
що раді-б нас хлопами своїми поро-
бити.

Демко: Панове товариство! Бачи-
ли ви, скільки маємо ворогів. Тяжкі,
страшні часи... Як тепера не вибемо
ся на волю, то вже й ніколи, ніколи...
Длятого треба слухати нашого общо-
го добродія, його милості пана геть-
мана, що всі справи українські у
своєї руді держить, з царями та ко-
ролями трактує, та же слухного ча-
су. Гляньте в пасіці на вулі: скіль-
ко чул там є, а всі матки слухають.
Куди нас поведе його милості пан

добродій, як його мудра голова роз-
судить, так і вчинимо. Чи скаже би-
ти зрадливого Ляха, то ми з охотою;
чи на Москаля іти, то зважимо ся.
Колись батько наш Богдан із самим
Шведом у згоді був, і козаки з Шве-
дами ходили на Варшаву, тай не бу-
ло од того зле нашому краєви.

Старий козак: О, я все те тям-
лю, як сьогодні. Іще я підлітком був
за тих часів. А які-ж то часи були,
Боже мій. Де ті люди, де ті лицарі
подівали ся, як сей світ відминив
ся... Се ти, хлопче, трохи нагадав
мені.

Козак 3. А чому-ж його милості
пан гетьман не скличе ради, як ко-
лись бувало? Нехай би рада розсуди-
ла, з ким бити ся, а з ким мирити ся.

Демко: Волів би пан добродій
по давньому звичаю раду скликати,
та не такий тепера час. А нуж як
рада присудить одбити ся од Москви,
а в туж мить стрільці, що стоять у
Батурині, самого гетьмана і старши-
ну ухоплять тай потягнуть у Москву,
а звідти у Сибір, як нераз бувало...
Ні, панове, тоді буде вільна рада, як
буде вільна Україна. А тепер годить
ся мовчати та слухати, що скаже пан
добродій, куди нас поведе.

Старий козак: Правда, правда,
козаче.

Дехто: Ох, тяжкі часи... Ох, за-
ступи і помилуй нас, Боже.

Демко: (перебирає на бандурі
струни, тоді співає:)

Ой горе тій чайці,
Ой горе небозі,
Що вивела чайнята
При битій дорозі.
Що чумаки ішли,
І чаєчку знайшли,
І чаєчку ізігнали
Чайнята забрали... (і далі).

(Почувши пісню, з на двору входять люди,
дівчата по двох, по троє).

Козак 3. А видно сей козак бу-
валий, хоч і молодий.

Козак 2: Козаче, як тебе — Дем-
ком зовуть, — чи давно козакуєш?

Демко: Не дуже й давно, як пі-
шов я в лицарську науку до пана
Петра. А з таким козаком не пропа-
деш і світа побачиш. Добре з ним
жити, не страшно й умерти.

Старий козак: Звідкіля-ж ви о-
бидва, де живете, де служите? Чи в
Січи, чи де в полку, може в сердюць-
кому або компанійському? Чи за Дні-
пром тиняєтесь у тих ватагах, що зо-
стали ся у Хвастовщині?

Демко: Де служимо? Де живемо?
(показує навхрест руками). О там!
Бували скрізь і всюди, а більше за
Дніпром. Не присягали ні цареві ні
королеві.

Старий козак: (сміється). То
може Турецькому султанові?

Демко: Де вже! І тому ні.

Старий козак: Ну, ну! Добре
козаче.

Демко: Лише з паном Петром на
шаблі присягли ся, — на до смертну
вірність. (Перебирає струни, відтак
співає:)

Мати наша старенькая,
Чом ти вельми слабенькая?
Чом ти синів не учила,
Чом од себе їх пустила?
Різно тебе розшарпали,
Аж по Дніпро Туркам дали.
Ліпше було не родити,
Як у таких бідах жити.

VI.

Яценко і Колодій вийшли і посідали з пе-
реду, розмовляють; відтак прийшла Марія
стала осторонь.

Демко: (співає жвавіше).

Гей панове, снєрали!
Чого есте так оспали?
Візьміте ся всі за руки,

Не допустіть гіркої муки!
Самопали набивайте,
Гострих шабел добувайте.
А за віру хоч умірте
Та вольностей бороніте.
Нехай вічна буде слава,
Що шаблюк маєм права!

(Далі брешляк на бандурі. Люди тихо
розмовляють.)

Колодій: (що доси тихо роз-
мовляв із Яценком). Ой, пане сотни-
ку! Так не можна. Пан говорить, заче-
каю. Зачекаю, мовляв поки вияснить
ся, а тоді побачу, чи йти на Десну,
чи ні. Пане сотнику, так не годить
ся. То буде зрада. Тепер такий час,
що всім треба купи держати ся, та
йти за напил Рейментаром. Через те
Виговський і Дорошенко не могли до-
сягти нічого, що не було єдності.
була зрада:

През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали.

То як-же, пане сотнику?

Яценко: Ойні, зачекаю...

Колодій: Гей Демку, джуро мій,
брате милий! Ушквар ти їм жвавої,
веселої!

Яценко: Ке лиш, почастую. Гей
гей! І я колись за молоду у Січи був
і соломачу їв. (Частує).

Колодій: Та мабуть давно вже
те було, пане сотнику.

Яценко: А давненько.

Колодій: Видно, видно. (Сміється)

Демко: (Співає, за ним співають
люди).

Гей гук, мати гук,
Де козаки йдуть.

І веселая тая дороженька
Куди вони йдуть.

А де вони йдуть,
Там бори гудуть

А поперед себе вороженьків
Облавою пруть.

Демко: Гей-гей! Нехай пані мене
ще раз почаствує, а то сумно!

(Марія частує; він цілує її руку.)

Демко: О тепер ліпше! (співає, за
ним співають усі:)

Ой важу я, важу
На ту дівчину вражу,
Мене мати не пускає, —
Я в віконечко лажу (і далі).

(Демко оддавши одному козакови бандуру,
щоб той грав, сам пішов танцювати ухопив-
ши дівчину).

Колодій: Ну, тепер збираймо ся,
хлопче, в дорогу. Подякуємо його ми-
лості панови сотникови і пані сотни-
ковій і всім добрим людям, тай гайда.

Демко: (кланяється). Бувайте
здорові, панове, щастя вам Боже! (Пі-
шов, люди за ним теж повиходили).

Яценко: Винеси, там, Палажко,
щоб коні брикали. (Палажка узяла
пляшку й пішла). А я зберу ся про-
вести гостей та ще цидулу напишу
в Батурин до свата. (Пішов у бок
двері).

(Дальше буде)

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА
В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць січень 1912 р.

Розмет платить 12.151 членів на
ціле посмертне (кожний по 82 цн-
т.) і 1737 членів на пів посмертного
(кожний по 41 цнті).

Крім того кожний член платить за
орган „Союза“ по 10 цнті, на Ре-
зервовий Фонд по 5 цнті, на Па-
редний Фонд по 1 цнті, на Фонд
Бідних по 1 цнті, на Фонд Емігра-
ційний по 1 цнті.

Член на ціле посмертне плати-
ть 1.00 дол., а на половину посмерт-
ного 50 цнті.

Д. Капітула, предсідатель,
А. Шаршонь, гол. касір.
С. Ядловський, гол. секр.

Відозва.

В сім році минає, як відомо, сто літ від часу, як прийшов на світ Маркіян Шашкевич. Він положив великі заслуги для нашого народу, бо він перший навчив Русинів не встидати ся свого рідного слова, бо він перший показав дорогу, якою нам треба йти, щоби здобути собі повагу між іншими народами в світі.

Наш бідний край обходить торжественно сю столітню річницю народини Маркіяна. Всюда по містах, місточках і селах устроюють вечерки і вечерниці в його честь; в Підлісся, його рідним селі, поставили йому величавий пам'ятник в формі хреста, у Львові відбули ся громадні походи на його могилу; тут і там освоюють ся інституції його імені, збирають ся складки на народні цілі і т. д. і т. д. Інтелігент стає побіч селянина і робітника, молодіж побіч старих і з всіх грудей добуває ся один гимн похвальний в честь першого пробудителя галицької землі.

І нам, Русинам, яких доля кинула за море, не випадає остатись по заду в святкованню сего ювілею. І ми також мусимо почувати ся до обов'язку віддати достойну і гідну честь Маркіянові, і тим способом показати нашим братам в старім краю, що ми так само, хоч на чужій землі, уміємо шанувати пам'ять наших великих заслужених людей.

Тим то ми, підписані комітетові, сьміємо звернути ся до всіх Русинів в Америці от сими словами: Дорогі Родимці! Хотий ми розкинені по широкій і довгій Америці, то мусить нас тепер оживити одна думка, одна ціль, а се віддане почеси першому каміняреви нашої вітчизни. На всіх наших плейзах мусять в тім або з початком слідуячого року бути устроєні концерти, вечерниці або який інший обхід в честь Шашкевича. Ми мусимо звеличити його ім'я, аби старий чи молодий як і дитина-школяр знали, хто був Шашкевич, що зробив і чим він є великий і заслужений для нас.

Но тоє возвеличене Маркіяна не може обмежити ся лише на слова; ми мусимо се віддане чести показати також і ділом. Ми знаємо, що в старім краю сиплять ся фонди на рідну школу, ми знаємо, що всі Русини добровільно оподатковують себе і тягнуть ся з послідного на народні цілі, хоч кождий з нас знає, як тяжко в краю о гріш. Богу дякувати, нам тут в Америці легше о хліб і о цент і для того, чи можемо ми обоятним оком дивити на се, як наші братя кладуть на народнім жертвеннику свої лепти для народного добра, а ми з своєї сторони мали б бути рівнодушними і нічого не дати?

Ні, і ще раз ні! Ми мусимо помочи нашому краю і показати, що й нам добро рідної школи лежить на серці. Для того ми просимо, щоби при всяких Маркіянових обходах збирали ся добровільні складки, щоби по церквах наше Вс. Духовенство відправляло парастаси по Маркіяні і заряджувало разом зібране жертв, щоби взагалі не проминула ані одна нагода, при якій не зібралоб ся дещо на повиспу ціль. Всі ті жертви утворюють один фонд під назвою „Ювілейний фонд ім. Маркіяна Шашкевича“ і він пійде на шкільні цілі в старім краю.

Ми певні, що наша американська Русь не повстидає ся. На бік всякі незгоди і сварні! Нехай всіх нас Русинів в Америці зв'яже під теперішню пору одна ідея: „Свято Маркіяна!“

Всякі жертви на Ювілейний фонд імені Маркіяна Шашкевича просить ся посылати на адресу касієра, S. Jadow-ky, Box 76, Jersey City, N. J.

За Комітет:

О. Йос. Чаплинський, предс.,
167 Hall Ave., Perth Amboy, N. J.

Ів. Мартон, заст. предс.,
Whiting, Ind.

Сем. Ядловський, кас.,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вол. Касків, секр.
19 Chmielewsky St., Ansonia, Conn.

Публичне запитанє

до П. М. Бабія організатора Нового Р. Н. Союзу в Олифант, Па.

Дня 24. XII. н. ст. 1911 заявив п. Василь Груделяк, мій парохіянин, в офісі церковнім, в присутности кільканайцятых свідків, що слідує: „В однім із оліфантських салонів висказав ся Бабій, хитаючись по паному коло бари, що о. Держирука і Морозович розбиває Новий Союз“.

Проту отсим публично п. Михайла Бабія, щоб зволив: 1) публично навести хоч однісінський доказ на се, що я або словом або письмом або навіть тенденційною роботою нарушив або намагав ся нарушити повагу або істноване Нового Союзу — або 2) публично відкликати сей тяжкий а безосновний закид, що понижає мене як священника і як громадянина.

Коли-ж сего не зробить, уважати-му п. М. Бабія за звичайного інтриганта й калюмніатора і як з таким поступлю собі в дорозі инший.

Щоб в тимбільше яркім світлі міг собі кождий уявити вартість й правдивість повисшого дуже тяжкого закиду, заявляю отсим, що я, за час мойого шістьмісячного побуту в Скрентоні, ніколи не мішав ся в жадні справи дотично обох Союзів, маючи на цілі як найкраще зорганізоване парохії й в принципі не узнаючи абсолютно сего, на мій погляд, абсурду, щоб котра-будь запомогова організація могла давати коли-будь директиву в справах, що дотичать просвітної акції між нашим народом. Мій погляд такий, що кожда запомогова організація, хочби їх було й десять, є конечно й хосенна для народних мас, коли тільки права народу є в ній увзгляднені, господарка грошем наскрізь совісна а агітація за нею як найбільше чесна й моральна.

Не від річи буде тут згадати про вступну статтю п. М. Семенюка, поміщену в остатнім числі „Нар. Волі“ в якій категорично заявляє сей безсоромний брехун, неначе-б то я, о. І. Кузів і братство ім. М. Січинського — ріємо під Союзом. Лишаю на боці Всч. о. І. Кузіва і згадане братство — вони сами повинні оборонити ся — я тільки від себе клеймю отсим п. Матвія публично, як наскрізь підлого брехуна, бо все, що писало се низьке індивідуум про мене у згаданій статі, лож і інсинуація. В тій справі пішло спростованє до „Н. В.“.

Не ходить мені, очевидна річ, ні про Бабія ні про Семенюка, бо після повисшого, се люди хіба невмінємі, та ходить мені о нарід, що дасть ся за ніс водити й позволяє наставленя собі давати таким некультурним темнякам.

Вол. Держирука,
гр.-кат. парох в Скрентоні.

Допись.

З Перт Амбой, Н. Дж.

День 24-го грудня м. р. був дуже величавим на нашім плейзі. Понад сто членів нашої організації, то є Р. Н. Союзу, находячих ся в братстві сьв. Николая, з прапором і в відзнаках явили ся на Службі Божій, щоб відсвяткувати свого Патрона. Вечером того дня відбуло ся в галі церк. театральне представленє: „Сьв. Николай на Руси“. Русь відіграла п. Зволинська, а „сьв. Николай“ п. Петро Гуцалюк. З поміж діттей виступали: Ангін Пейко, Елик Ваверчак і А. Стенецька, всі троє піколярі. Пані Зволинська вже знана з своїх виступів, тож скажу хіба те, що ми всі дуже вдячні їй, що так щиро працює у нас над просвітною діточок і старих. П. Гуцалюк з великим талантом відіграв свою роль. А вже аж серце рвало ся з радості, коли бачило ся, як маленькі ді-

точки, вичучені п. Зволинською щебетали на сцені. Всі присутні на сьм представленю дуже були одушевлені сьм вечерком. Вартало, аби всюди такі вечерки сьв. Николая обходили ся, бо то дуже підносить нашу дітвору на душі, а і старші мило забавлять ся, особливо, коли по представленю сьв. Николай роздає дарн.

Недавно знова наше сьпів. товариство відіграло аж два рази комедійку „Тато на заручинах“. Люди були такі вдоволені, як ніколи. Всі актори відіграли свої ролі дуже красно. Признати треба, що наші сьпівачи красно тримають ся і охочо працюють під проводом нашого дяко-учителя, п. Ів. Переговського і Пані Зволинської.

Коли вже пишу дещо з нашого плейзу, то мушу згадати і про наше Тов. „Січ“, яке в сім році дуже розвинуло ся. Числить вже понад 100 членів, а за послідних два тижні приступило понад 40 нових членів на славу нашої дорогої Організації, Р. Н. Союзу.

Отсих кілька слів я написав, та не знаю, чи добре, чи зле зробив, бо не для хвальби, але аби дещо і другі писали, як то по плейзах їм живе ся. А знаю сам по собі, що приємнійше і газету читати, як найде ся у ній про життя наших Краянів!...

М., член Тов. „Січ“.

ВІДОЗВА.

Комітет обходу століття уродин Маркіяна Шашкевича рішив вшанувати пам'ять ще двох других подвижників нашого народного відродження, яких столітні роковини уродин припадають рівнож сего року, а саме бл. п. о. Антона Любич Могильницького і Івана Вагилевича.

Гріб о. Антона Могильницького знаходиться в Яблінці коло Солотвини а на ній видніє малесенький деревляний хрест з польською напписею. Гріб Івана Вагилевича, який спочиває на стрийським кладовищі у Львові, годі віднайти.

— Тому то рішив Комітет поки-що поставити пам'ятник на гробі о. Могильницького і хоть сьм способом зазначити пошану для автора „Скита Манявського“ і отсим відкликає ся до загалу, щоби хоть найдрібнішими жертвами прийшов в поміч Комітетові: Комітет вважає злишним мотивувати обширніше конечність здвигнення пам'ятника на гробі бл. п. о. А. Могильницького, бо сама обставина, що він був рівнож один з тих, що в тридцятих роках підняв прапор народної мови і перший по Маркіяні промовив „із серця руського до руських сердець“ та якраз п'ятьдесять літ тому назад на першій засіданню Сойму, до якого був вибраний послом з богородчансько-солотвинського повіта дня 15. цвітня 1861 на промову польського посла, взиваючи Русинів до братньої любови, сказав: „Покажіть що ви братя, що ви щирі друзі, покажіть, що в р. 1848 любов, єдність і єдність не були слова, но діла, а тоді всіх обивателів обцілуєм, чи Лях чи Русин“. Сі слова о. Антона Могильницького може ще і нині повторити кождий свідомий Русин-Українець. Се вистарчить, щоб загальрозумів, що вшанованє його пам'яті се народний обов'язок, від якого не вільно відтягнути ся нікому.

Всякі жертви просить Комітет присилати до Тов. „Просьвіта“ з допискою „на пам'ятник бл. п. А. Могильницького“.

За Комітет:

о. Т. Лемогубський, 8
А. Ганяк.

КАСОВИЙ ЗВІТ УПРАВИ ФОНДУ ІМ. БЛ. П. О. Н. СТЕФАНОВИЧА НА „РІДНУ ШКОЛУ“.

Дохід:

Чистий дохід оголошений в „Свободі“ (диви ч. 48 і 49 с. р.) \$846.28.
„д“ (диви ч. 48 і 49 м. р.) \$846.28.
грудня с. р. зложили слідуячі Добродії: о. Евген Бартош 5.00, Гр. Томко 1.00.

Бр. сьв. Арх. Михайла від. 85. Р. Н. С. в Гейзелтон, Па. (прислав п. О. Шараварко) 5.00.

Юлія Зволинська з Перт Амбой, Н. Дж. 5.00.

Збірка на вічу в Нью Александрія, Па. 87.50.

Василь Оборишко 1.00.

На хрестинах у п. М. Михайлишині в Мікіс Ракс, Па. зложили: Ан. Карстль 0.25, Ів. Мачита 0.25, М. Сунпінський 0.25, Т. Войтович 0.25, М. Порада 1.00, Ілько Федина 0.50, Дм. Кітик 0.50, М. Михайлишин 0.50, Ів. Кітик 0.50, Мих. Грєневич 0.25, Дм. Костів 0.50, Теод. Сушинський 0.25, Мик. Меґасюк 1.00, Вас. Хотницький 0.50, Вас. Меґасюк 0.50, Ф. Собецький 0.50, Вас. Мильо 0.50, Ів. Мачута 0.25, дрібні датки 0.10.

На вічу в Пітсбургу, Па. (Аллегені) зложили: С. Михайлюк 1.00, Ів. Митрович 0.25, Юр. Каперко 0.25, Дм. Крайник 0.25, Ол. Ланиш 2.00, Дм. Мацейовський 1.00, Набережний 0.25, Гр. Андрушко 0.30, Анд. Данило 0.25, Ігн. Ятчинин 1.00, Вас. Василько 0.50, Ів. Василько 0.10, В. Василько 0.25, малий хлопчина 0.02, Г. Медяновський 0.25, Вас. Москаль 0.50, М. Дурбіш 0.50, Н. Лаврик 0.20, Ф. Балик 0.10, М. Наконечний 1.00, М. Федорак 0.10, Ос. Коривчак 0.25, Ол. Василько 0.20, К. Андрушко 0.10, о. Гануля 5.00, Н. Н. 0.05, Бр. Якубовський 1.00, Ів. Гнатойко 0.50, М. Грицак 0.50, С. Кос 0.50, Ів. Масляник 0.50, І. Криль 0.50, І. Кучанський 0.50, В. Шипа 0.25, Л. Ковік 0.50, О. Михалік 0.25, І. Роздай 0.50, М. Гурак 0.25, І. Пільчак 0.50, І. Лавровський 0.25, М. Криніцький 0.25, В. Станко 0.50, І. Мінько 0.50, Л. Кухарський 0.50, Анд. Крупа 0.25, І. Станко 0.10, А. Кухарський 0.50, В. Дижий 0.50, П. Мандзяк 0.50, І. Зімірецький 0.50, І. Шпак 0.25, І. Міхалік 0.10, Ф. Муль 0.50, Анна Красняк 0.25, П. Куневич 0.25, Д. Куневич 0.50, С. Шимко 0.50, Ів. Станко 1.00, М. Порада 2.00, П. Пех 0.25, М. Добрянський 0.25.

С. Лабойко з забави в Монессен, Па. 13.00.

На хрестинах у п. Т. Цеплого в Монессен, Па. зложили: Ів. Страхоцький 0.50, Іл. Піхурський 0.25, Ів. Круляник 0.15, Марія Кунька 1.00, Меланія Піхурська 0.25, Дан. Мішипин 0.10, Й. Кошиковський 0.10, Ів. Пестряк 0.10, Т. Цеплий 1.00, Ів. Заходняк 0.25, Кат. Страхоцька 0.25, Мих. Матковський 0.10, Ів. Гльоц 0.25.

о. Ів. Велигорський 10.00.

Бр. сьв. Мих. в Лейтроб, Па. 3.00.

Від. 73. Р. Н. С. в Провіденс, Р. Ай. 3.35.

Бр. сьв. Тройці від. 94 Р. Н. С. в Нью Брітейн, Конн. 5.00.

Укр. тов. „Січ“ і чит. „Просьвіта“ з балю в Сиракуз. Н. Й. (прислав Н. Крук) 15.70.

Іван Носан 0.50.

Протестовичі проти кацапського гимну на представленю в Мікіс Ракс, Па. 4.35.

(Дальше буде).

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку в імені Комітету фонду о. Стефановича за щедрі жертви на „Рідну Школу“ в Галичині і так: Братству сьв. Юрія в Смок Рон, Па. ч. 135 Р. Н. Союзу за \$5.00, а Сестрицтву сьв. Анни в Гінтер, Па., ч. 188 Р. Н. Союзу за \$16.75.

Рівнож складаю подяку Братству сьв. Юрія в Смок Рон, за офіру на пам'ятник на гробі бл. п. о. Стефановича в сумі \$5.00, а Сестрицтву сьв. Анни в Гінтер, рівнож за офіру на ту ціль в сумі \$5.00. Щире Спаси Біг за Ваше щире серце. Най Господь Бог Вам стократно надгородить. — Гроші єї зістали заслані через секретаря: A. Buczak, 1401 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. до касієра М. Porada.

При тій спосібности складаю подяку п. Гаврилу Слободян з Філадельфії, Па. що заниз ся збіркою в Товаристві „Любов“ на фонд о. Стефановича і зібрав \$15.00.

Виказ жертв оголосить секретар Комітету.

За Комітет

о. М. Данилович.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**журнал для руського народа в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.50
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гори.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лише на
одній стороні картки. Дописи, непри-
годні до друку, викидаються, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх зворот-
у і не було залучено марок на зворот.**Відповідь**Гол. місто-председателя Р. Н. Союзу о.
М. Балогови на его „Відозву“ розіслану
братствам.

Велика сила і значіння нашої славної
організації, Р. Н. Союзу розбудили ве-
лику зависть у наших ворогів. Із всіх
сторін, немовби змовили ся темні си-
ли, нападають скажено нашу одну-
твердиню народного життя на чужині. Бо
лише Р. Н. Союз може звати ся сьміло
народною кріпостістю, коли зважимо
число членів, поважний стан маєтковий
і ту славу минувшину, якою не може
похвалити ся ніяка друга організація.
Р. Н. Союз стояв все неустрашимо при
народнім нашім прапорі; він розбудив
сильне почуте народної сьвідомости, він
беззвинно боров ся з ворогами нашого
відродження, він гуртував і гуртує усіх
щирих Русинів до спільної народної ро-
боти. А ті сотки тисяч виплачених по-
смертних і запомог і видатків на на-
родні цілі — се все документи, дока-
зи, яким вороги не сьміють заперечи-
ти. Притім, немов на скалі стоїть Р. Н.
Союз і тим високо понад усі і свої і чу-
жі організації, що господарка в Р. Н.
Союзі є ошадна, правильна, що нема у
нас ніякого шахрайства ані неумілого
ведення, бо наші рахунки подаємо всег-
да до публичної відомости. Ніхто не
посьміє зробити нам ніякого поважного
закиду в тім згляді.

Тож не диво, що Р. Н. Союз є і му-
сить бути серцем і огнищем американ-
ської Русі. Се виходить із суті річи. І
та обставина як раз не дає спокою на-
шим ворогам! Они гнівні, що народ не
вірить їх глумітерським обітницям, гнів-
ні, що народ не сліпий і видить де
права, чесність і безпечність. Дарма,
наважтеся! Коли руський робітник
хоче обезпечити свою родину, він не
дасть заманити ся вашим хитрим слів-
цям. — він розважить розумно, що тіль-
ко Р. Н. Союз, старий досвідчений Р.
Н. Союз дає йому правдиву гваранцію.

Та на жаль вороги найшли собі та-
ки між нами деяких, котрі з охоти, що-
би показати себе великими людьми, ста-
ли в останніх часах робити роздор між
самими нами. Колиб справді показала
ся яка хибка із грішми, із майном Р. Н.
Союзу, а вони жадали конвенції сейчас,
котраби розсідлила надужите — за се
булаби їм честь! Але коли хтось бурить
членів на се, аби задоволити свою над-
мірну честь, на се, аби пімстити ся на
нелюбим собі Епископі, коли сей, хтось
навіть не порозумівши ся з урядниками,
виступає як цар, думаючи, що за его
відірваним голосом підуть усі як діти,
— се справді зарозумілість не аби-яка,
се справді хороблива маїя величости.

Говоримо тут про ту „славу“ ві-
дозву о. Михайла Балого, яку він розі-
слав до братів з покликком, аби жадали
приспіння головної конвенції у лютім
1912.

І де є ті причини, котрі-би оправду-
вали приспіння конвенції? Яко голов-
ну причину подає о. М. Б. зміну на пря-
му „Свободи“.

Духовний Отец Р. Н. Союзу! Ва-
шим обовязком було спинити ті пikan-
дальні статі, які градом сипали ся на
Владикку, котрому Ви підчинені, і з ко-
трого рамени Ви є духовним управи-
телем. А Вам жаль, що перервано лай-
ку?! Вам жаль, що „Свобода“ назад
стала поважною часописею, а не бруко-
вою газеткою, повною напастей на без-
винних людей?! Та знайте, що величез-
на більшість членів не хоче такого по-
ганого способу борби, де анонімами во-
ює ся! Ми хочемо спокою, а коли прий-
де нам озвати ся про народні права, то
наш голос буде рішучий але поважний.

А таку роботу, яку Ви хвалите, ми
уважаємо за палене власної хати, за
розбиване Р. Н. Союзу, на вітих воро-
гам! Я, яко місто-председатель нашої
організації в неприсутности председате-
ля, уважаю своїм сьвятим обовязком пе-
рестережи усіх членів Р. Н. Союзу пе-
ред „Відозвою“ о. М. Балого із сліду-
ючих причин:

1) ся відозва має на цілі виключно
викликати забурення і заколот в Р. Н.
Союзі на те, щоби члени переступали
до других організацій;

2) ся відозва не подає жадної важ-
ної заporučеної статутами причини, за-
дя якої надзвичайна конвенція мала би
ся скликати;

3) ея відозву розіслано із Гометед.
Па. де є головна квартира неприхиль-
ної нам організації і мабуть друкована
в єї друкарні, майже певно за порозумі-
нем з єї „босами“.

4) Стан Р. Н. Союзу є прекрасний,
а редаговане „Свободи“ цілком добре і
коректне, як самі брати союзовці мо-
жуть сконстатувати.

5) Після § 45 вільно кождому чле-
нові Р. Н. Союзу бути присутним на
засіданнях Гол. Уряду Р. Н. Союзу. На
тій підставі були там оо. Підгорецький
і Улицкий, котрі не брали участі в дис-
кусії, тільки внесли скаргу проти реда-
говання „Свободи“, до чого, яко члени
Р. Н. Союзу цілковито були управнені.
Мимходом зазначу, що заслуги о. Під-
горецького для Р. Н. Союзу суть такої
міри, що аж ємшино булоби порівнува-
ти роботу його з роботою о. М. Балого,
котрий навіть свого обовязку яко духов-
ний отець Р. Н. Союзу чи не уміє чи
не хоче виконувати.

6) Коли о. М. Балог не хоче тільки
задоволити своєї чересмірної честолю-
бности, коли у него є справді поважні
закиди, нехай їх предложить Контроль-
ній Комісії після § 47, або найоголо-
сить їх в „Свободі“ після § 120.

Але таких закидів у о. М. Б. нема!
От тільки аби вчинити заколот і бала-
муту. Та дарма! Перебули ми, Отец Ми-
хайле, цанцину — перебудемо і Вас!

Whiting, Ind. 25. грудня 1911.

З поважанем

Іван Мартон.

Отся „Відозва“ п. І. Мартона, го-
ловного містопредседателя Р. Н. Союзу,
була надіслана до поміщення в 1-ім чи-
слі „Свободи“. Позаяк се число було
сьвяточе, тому ми не хотіли вносити в
него ніяких тонів, що спричинювалиб
дисгармонію в настрою сего найбільшого
християнського сьвята радості і любови.
По тій то причині, та за згодою п. І.
Мартона отся „Відповідь“ появляє ся
доперва в отсім числі. — Прим. Ред.

**Із звіту з діяльності Краєвого
Союзу шкільного у Львові**

„Рідна Школа“ отже клич, якого
вагу зрозуміла і глибоко відчула укра-
їнська суспільність в Галичині, чого
доказом успішна діяльність Краєвого
Союзу шкільного у Львові вказана
у звіті виданім з нагоди скликання
краєвого шкільного зїзду на 8. грудня
м. р. до Львова. Красвий шкільний
Союз се головна урва українських
шкіл в Галичині. Оснований 4. марта
1910, складав ся із тіснійшого і шир-
шого комітету. Головою Краєвого Со-
юзу шкільного був професор М. Гру-
шевський, а секретарем д-р. К. Брик.
Ширший комітет займав ся загаль-
ними справами, а езекутива цілої
діяльності була зложена в руки комі-
тету тіснійшого. Канцелярія Краєво-
го Союзу шкільного містила ся в кан-
целярії тов. „Просьвіта“ а всі спра-
ви полагав ся сам секретар. В ко-
ротці діяльність Краєвого Союзу шкіль-
ного розросла ся до тої степені, що
треба було перенести ся до осібно-
го льокалю при улиці Домініканській
ч. 4. і прийняти кількох урядників.
По уступленню проф. Грушевського,
вибрано на голову комітету Краєвого
Союзу шкільного радника п. І. Киве-
люка, а заступником голови і началь-
ником канцелярії став проф. Л. Сальо.
В склад тіснійшого і ширшого комі-
тету увійшли делегати просьвітних і
економічних товариств і організацій,
та члени поодиноких політичних пар-
тій. Красвий Союз шкільний займав
ся збиранням фондів на „Рідну Шко-
лу“ і приходив з матеріальною по-
мочію поодиноким школам. Заходом
Краєвого Союзу шкільного установле-
но сталого інспектора, який має на-
гляд над школами і слідить за роз-
воєм науки та дає відповідні педаго-
гічні і дидактичні вказівки. Призна-
чено 9 стипендій для студентів філо-
зофії, за що єї послідні обовязані по-
укінченню студій служити два роки в
приватних заведеннях, а крім того
звертати, хоч єї найменшими ратами
побрану стипендію. Найважнішою за-
дачею Краєвого Союзу шкільного бу-
ло старанє про приватні школи. В
шкільнім році 1911—12 є 7 приватних
середніх шкіл із 22 класами і 33 від-
ділами. Науку побірає 1363 учеників,
а учить 66 учительських сил. Кошти
удержання тих шкіл винесуть в сім
році 178.044 К. Сей величезний тягар
мусить понести галицька патріотична
суспільність. Хоч головною задачею
Краєвого Союзу шкільного було ста-
ранє о гімназії, не полишив своєї у-
ваги і опіки також і на інші школи:
Тов. педагогічне у Львові одержало
з Краєвого Союзу шкільного на свої
школи 1000 корон, приватна народна
школа ім. Б. Грінченка у Львові
341.95 корон, курси приготавляючі
437 корон, торговельна школа у Льво-
ві 1250 корон. Задачу Краєвого Сою-
зу шкільного на поодинокі повіті до-
повнюють шкільні комітети повітові.
Їх ціллю є ширити зрозуміле зада-
ч „Рідної Школи“ між суспільністю,
збиранє жертв на школи в своїх окру-
гах і закладанє приватних курсів при-
готовляючих. Загальний прихід від
4. марта 1910 до 30. вересня 1911 ви-
носив 100.315.84 корон. Вею ту вели-
канську суму зібрано дорогою жертв,
на яку зложили ся дрібні датки бід-
ної але патріотичної і жертволюбивої
української суспільности в Галичині.
В сім році видатки на „Рідну Школу“
виносять 195.463.56 корон, на що Кра-
євий Союз шкільний мав в жовтні с.
р. 30.000 кор. Красвий шкільний зїзд
відбув ся у Львові 8. грудня м. р.,
в яким брали участь члени ширшого
і тіснійшого комітету, послі, делегати
товариств і поодинокі жертводавці.

Загалом у тім зїзді взяло участь по-
верх півтора сотки делегатів. По ви-
черпуючім зданню рахунків з діловод-
ства і стану маєткового ухвалено єлі-
дуючі резолюції.

І. Резолюції референета о. Вая: 1) На-
чальною властасю єдиного українського
шкільництва, опікуном і організато-
ром рідної школи є красвий Союз
Шкільний „Рідна Школа“.

2) Взиває ся всі товариства і орга-
нізації українські, щоби вони присту-
пили до Краєвого Союзу Шкільного і
своїми середниками, та в своїм кру-
діланя підпомагали акцію Рідної Шко-
ли під проводом Краєвого Шкільного
Союзу.

3) Комітет конституює ся яко кра-
євий Шкільний Союз „Рідна Школа“.

4) Ширший комітет Краєвого Шкіль-
ного Союзу „Рідна Школа“ складаєть
з відпоручників слідуєчих товариств:

1) „Просьвіта“, 2) Руське Тов. Педа-
гогічне, 3) Наукове тов. ім. Шевченка,
4) Учительська Громада, 5) Взаїмна
Поміч гал. та бук. учителів та учите-
льок, 6) Укр. Студентський Союз, III.

По одному делегатови виділи това-
риств: 1) Жіноча Громада, 2) Кружок
католиків, 3) Акад. Громада, 4) Осно-
ва, 5) Кружок укр. богословів.

IV. По одному делегатови редакції
українських часописей. V. По одному
делегатови філії товариств: 1) Учи-
тельська Громада, 2) „Просьвіта“, 3)

Руське Тов. Педагогічне, 4) Взаїмна
Поміч гал. і бук. учит. та учительок,
5) „Сільський Господар“, 6) С. У. С. С.

VI. По одному делегатови повітових
організацій і українських сторонництв.

VII. По двох делегатів шкільні комі-
тети. VIII. Жертводавці „Рідної
Школи“, наколи зголосять свою участь
через свої місцеві організації і IX. По-
сли парламентарні та соймові, осо-
бливо члени шкільних комісій клябо-
вих.

Крім сего еше на додаткові внесення
проф. Боднара X) відпоручника Щад-
ниці в Перемишлі; на внесенє проф.
Раковського, XI) відпоручника тов.
Петра Могили, на внесенє п. Білець-
кої, відпоручника XII) „Академічної
кухні“ і XIII) „Жіночої Громади“, на
внесенє п. Питлика, XIV) 2) делегатів
„Укр. Студ. Союзу“ і XV) одного де-
легата „Акад. Громади“, на внесенє
о. Венгриновича XVI) делегата тов.
Апостола Павла і тов. Апостола
Петра.

II. Резолюції посла О. Колесни:
Загальні збори ухвалюють до відомо-
сти всіх політичних чинників і ува-
жають за пекучий постулат україн-
ського народу: 1) Поділ галицької
Шкільної Ради на дві секції, україн-
ську і польську. 2) Заснованє укра-
їнського університету у Львові. 3) Зва-
живши, що крайно невідраднє мате-
ріальне положенє галицького народно-
го учительства є наглядним сумним
сьвідомством для галицької краєвої ав-
тономії і галицької соймової більшо-
сти, збори взивають правительство,
щоби безпременно при нагоді і звязі
із урегульованєм платні держав-
них функціонерів полагодило пекучий
постулат учительства, приймаючи на
кошт держави 50 проц. видатків на
галицьке народне учительство.

III. Резолюція ред. Яр. Весо-
ловського. Зїзд краєвого шкіль-
ного Союзу а обуренєм пятає польо-
нізаційну систему краєвої ради шкіль-
ної, а з окрема протестує проти не-
чуваних переслідувань, примінюваних
краєвими властями супроти україн-
ського народного шкільництва.

Окрім резолюцій прийнято ще де-
які ухвали, між иншим оснувати в
тім році що найменше 1 семінар учи-
тельський мужеський, 1 інститут для
літчат міщанських і селянських, дві
школи виділові, три нові гімназії і 10
народних шкіл.

Горячим зазвон до нашої суспіль-
ности о обильні жертви і підпомага-
нє „Рідної Школи“ закінчено зїзд.

Подяка.

Хв. Тов. „Запрожська Січ“ і „Нью-Йоркський Боян“ наділили мене на сам Святий Вечір гарним і дорогоцінним подарком: золотим годинником вартості кількадесять доларів. Догадуєся, що сей цінний дар мав би бути неначе заплаченою за мою скромну працю для обох названих вище Товариств. Позаяк однак я на сей дарунок ще доси не заслужив, тому почуваюся до обов'язку зложити отсею дорогою обом Хв. Товариствам як найсердечнішу подяку. Спасибі Вам, дорогі Братя-Товариші і Сестри-Товаришки, за сю милу несподіванку і дорогу для мене пам'ятку. Дай Боже, щоби я зумів оцінити як слід Ваше щире серце і міг Вам в будучности віддячити ся!

З високим поважанем

Осип Стеткевич.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ПОРТ ВОВКЛЕЙ, ПА. Братство сьв. Івана Хрестителя, відд. 223 зважає своїх членів, щоби явили ся на мітинг, котрий відбуде ся 21-го січня 1912 р. Лишили ся до полагодження дуже важні справи еще з річного мітингу, тому новий уряд, що зівстав вибраний дня 17-го грудня м. р. просить всіх членів, щоби на сей мітинг конечно прибули. — Д. Цеплий, предс., Н. Ярощ, кас., В. Степула, секр.

МІКІС РАКС, ПА. Братство сьв. Димитрія, відд. 91. повідомляє своїх членів, що мітинг відбуде ся дня 14. січня 1912 зараз по Службі Божій в офісі, при галі парафіяльній. Кождий член має явити ся безусловно, понеже суть важні справи до полагодження. Ір. Шпур, секр.

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!

З нагоди Різдва Христового осмільяємо пригадати ся Вашій ласкавій пам'яті уклінною просьбою о жертви для нашої приватної української гімназії в Збаражі.

Навіть найдрібнішу лепту приймемо з найбільшою подякою.

Дякуючи вже з гори Високоповажним Жертводавцям за ласкаві жертви, бажаємо Веселих Свят.

Комітет прив. української гімназії в Збаражі.

Повідомлене.

На нашім плейзі, Northampton, Pa. вибрано комітет до збирання жертв на фонд Рідної Школи в Галичині. Всякі датки постановлено збирати системою трійок. — Отож я, М. Тимошек жертвую одного долара і покликаю до зложення відповідних жертв своїх співтоваришів Василя Шимку і Стефана Ковалишиного з Northampton, Pa.

Ілько Махіброда дає одного долара і кличе: Івана Нечистого з Catasauqua, Pa. і Івана Пелехатого з Dewey Heights, Pa. — Усіх викликаних просить ся о викликуване в той спосіб своїх дальших знайомих. Гроші просить ся відносити або відсилати на руки Rev. О. Баранського, Box 2, Northampton, Pa.

Пошукую Михайла Білика, стрічного брата. Має перебувати деє в околицях майнів. Пошукую також тіточного брата Йосифа Сороку. З роки тому перебував в Youngstown, Ohio, звідтам деє поїхав і до нині нема о нім жадної відомости. Пошукувані походять з села Вільшаниці, пов. Ліско, Галичина. Хто би про них знав, або вони самі, зволіть зголосити ся на адресу: Йосиф Білик, Box 163, Ashbridge, Pa.

ПІТТСБУРГ, ПА.

Св'ято Маркіяна Шашкевича в пам'ять 100-літніх роковин його уродин

відбуде ся

заходом руської католицької парохії сьв. Івана Хрестителя на south side

в неділю, дня 28-го січня 1912 р.

О годині 7-й вечером відправлять Впр. і Всесвітній о. шамбелян, парох місцевий, заупокійну панахиду в со-служенню Впр. оо. сусідів.

О 8. годині вечером в галі парохіальній 107 7th St. S. S. Pittsburg, Pa.

відбуде ся

КОНЦЕРТ

Програма:

1. Вступне слово — Впр. і Всесв. о. шамбелян К. Курилло.
2. Мово рідна, деклямація, З. Федорчак. — Мово рідна — жіночий хор.
3. Підлисе і Думка, деклямація, А. Ваславська.
4. Цвіта молиль і Там єсть в лісі зруб — хор мішаний.
5. Згадка, деклямація, Н. Габор.
6. Тебцет: Ангел ночі, відсвистають М. Пастирчак, О. Ковальська і П. Михальська.
7. Над Бугом і Лиха доля, деклямація, М. Пастирчак.
8. Дуєт: Зашвила в долині червона калина, Стисловський і п. М. Костишак.

Часть II.

- 1) Ой збирайтесь працювати, — хор мішаний і дуєт: З турецької неволі, п. М. Костишак.
2. Відчит про Маркіяна Шашкевича, Всесв. о. совітник Вашишин.
- 3) Не згасайте ясні зорі — хор мішаний.
- 4) Тут за родиною і Два віночки, віддеклямає п. Теодозія Костишак.
- 5) Зазвенімо і Ой летіла горлиця — терпет, хор мішаний.
- 6) Сумрак вечірний — деклямація, М. Липак. — Цвітка молиль, деклямація, Т. Костишак — Бандурист, деклямація, Т. Михальська.
- 7) Вечерниці Ніщинського.
- 8) Там за тихим за Дунаєм, сольо п. М. Костишак і хор мішаний.
- 9) Закінчене.

Дрігент: А. Стисловський.

Вступ: \$1.00, 50 і 35 центів, місяця стоячі 25 цнт.

Дохід призначений на церков і на школу місцеву, яка зватиме ся „Школа ім. Маркіяна Шашкевича“.

Дня 21-го січня 1912 р.

відбудуть ся

ВЕЧЕРНИЦІ

заходом українського Товариства „Боян“ в NEWARK, N. J.

в галі під церквою сьв. Івана Хрестителя, на Court Str.

Програма:

1. Вступне слово. — о. Понятишин.
2. „Козаченьку куди йдеш“ — хор мішаний.
3. „Погоня“ декл. — Ст. Дзюбатий.
4. „На що мені чорні брови“ Лисенко — Сольо: п-на А. Базарнічка.
5. Часи в Галичині за Маркіяна — промова, п. А. Пурковський.
6. „Не згасайте ясні зорі“. В. Матюк — хор мішаний.
7. „Бандурист“ декл. — п-на А. Базарнічка.
8. „Вязанка“ Кумановського — хор мішаний.
9. Відчит про Маркіяна Шашкевича — п. Т. Касків.
10. „Ой не нам в кайданах ходити“, Кипакевич — хор мішаний.
11. „Підлисе“ (Марія Олійник) — „Рідна мова“ (Антін Хома).
12. „Ще не вмерла Україна“. — Закінчене.

Початок о год. 7½ вечером.

Комітет.

Українське Тов. „Поміч в Чужині“,

відд. 215 Р. Н. Союзу, в Нью Йорку,

ужують

Масковий і цивільний Баль

в суботу, дня 3. лютого (февруара) 1912 в Progress Assembly Hall

28—30 Ave A., (межи 2-гою а 3-ою улицею) в Нью Йорку, Н. Й.

Початок о год. 7. веч. Вступ 25 цт.

Товариство призначило дати 4 нагороди для тих, котрі будуть найліпше і найкомічніше умасковані, то є: дві нагороди для дам а дві для муштин.

Запрашаємо також всі Ньюйорські Братства і Товариства. 2-3-5

ГЛЯДАЄ ПОСАДИ ІСПИТОВАНИЙ ДІК

Має голос добрий, може учить хор і школу дітей. Прийме і меншу платню позаяк може також займатися шевством. Котра парохія потребує такого дяка, нехай зголосить ся до Редакції „Свободи“.

ГЛЯДАЄ ПОСАДИ ІСПИТОВАНИЙ ДЯНО-УЧИТЕЛЬ.

Може учить і провадити хор, вести школу дітей і улаштувати театральні представлення. Голос має добрий. — Адреса в Редакції „Свободи“.

Молода особа, 22 рони пешує місця до заряду дому у сьвященника. Голосити ся на адресу:

MARGARET FISCHER

552 RINGOLD STR., MCKEESPORT, PA.

На продаж!

Кобасовня і гросерня, котра існує через 30 літ в однім місці, де найбільше мешкає Русинів і Поляків Властитель продає задля виїзду до краю. Голоситись на адресу:

A. JARZEMSKI

52 — 3-rd Str., Passaic, N. J.

За 12-місячну сплату. Даємо 8 місяців на пробу.

За 5 центів денно.

Пішлемо кождо му чесному чоловікові поволочуваний годинник з ланцюжком і дармовим варті \$15.00, хто зобов'язує ся платити 5 цнт. денно, або \$1.50 місячно.

За 10 центів денно. Гарний поволочуваний (goldfilled) годинник враз з ланцюжком і дармовим, гараатований на 20 літ, варті \$30.00 — пішлемо тому, хто зобов'язує ся платити 10 цнт. денно, або \$3.00 місячно.

За 15 центів денно. Дуже добрий, масивний виробу, 14 К. золотом наповнений (goldfilled) годинник, з найліпшим знаменем доси механізмом, гараатований в цілости на 20 літ, даємо враз з ланцюжком і дармовим за \$50.00 на виплат по 15 цнт. денно, або \$4.50 місячно.

Не потребує присилати зараз грошей, пишть наперед по каталогі і обсясненні, залучуючи марки на пересилку.

PERFECT WATCH CO.,

441 E. Tremont Ave., Dept O., New York, N. Y.

ПОЗІР ЗЕМЛЯКИ!

РУСЬКО-ПОЛЬСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА для СПРАВ СТАРОКРАЄВИХ, 99—103 AVENUE C., NEW YORK, N. Y.

полагодує скоро, дешево і з фазовим знанням річні і устан красивих всілякі старокраєві справи процесів, спадкові, ґрунтові, маєткові, табулярні і війскові а також виробляє всякого рода документи старокраєві, котрі бувають потверджувани через тутейшій ц. і к. консулят, — мають отже силу і важність урядову в краю.

ЗЕМЛЯКИ! Удавайте ся отже в кождій старокраєвій справі і то в власнім, добре зрозумілім інтересі, — з цілим довіром тільки до повнішої канцелярії, якої одного компетентної а знайдете там все сумлінну і фазову пораду і поміч.

Порада безплатно відворотною поштою.

JOSEPH MANL, Notary Public, 99—103 Ave C, New York, N. Y.

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цнт. денно.

Наколи зобов'язуєте ся платити по 10 центів денно, то пішлемо Вам на кредит сей прехороший грамофон плитовий, враз з 12 нусинами пісень, должок, валдсів і т. д. які самі собі виберете. Пишть по інформації і каталог рекордів, залучуючи марки на пересилку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,

Dept. Z., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ШАНОВНА КОМПАНІЄ!

Там грамофон як і рекорди дістав і в добрім стані, а що складаю Вам сердечну подяку. Рати буду старати ся скорше солідити, позаяк не знаю ніякої ліпшої і веселішої розважки, як через Ваш гарний грамофон. Ще раз сердечно Вам дякую. Жилинський А. Зелінський, 142 Dale Str., Muskegon, Mich.

Полібі лист одержуємо від кождого коштуєра.

ДЯНОУЧИТЕЛЬ

з добрим теноровим голосом, уміючий провадити хор, та улашувати предетавлення, пошунує посади.

Ласкаві зголошення на адресу „Свободи“.

Лише \$1.50 місячно!

Бли жожете платити \$1.50 місячно, то пішлемо Вам сейчас на кредит гарний 14-каратовий поволочуваний (gold filled) годинник о трех ковертах з писемною гарантією на 20 літ, а також красивий ланцюжок і дармовий.

Ціна того годинника в ланцюжком і брелюком вносить \$26.00. Зараз не жадаете грошей, лиш пишть по ілюстрованій каталог, долучуючи марки на відповідь.

COLUMBIA WATCH CO., Dpt. R., 403 E. 5th Str. NEW YORK, N. Y.

Европейська адвокатсько-нотаріальна і війсьнова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процес ґрунтові, спадкові і грошеві, стягаємо залеглі рати і переводимо в правій табулі всякі документи, нотаріальні акти, повновласти, контракти купна і продажі. Тестаменти, скрипти; дозвіл деклярації і спадкові, потверджені цс. корол. генеральними Консулатами. Виробляємо урядовою дорогою асентеруноків подання та увільнення від військових виправ та маємо самих найліпших адвокатів, що заступають наших клієнтів. Всякий у нас споряджений документ, має правну важність в старім краю. Ідучим до Росії виробляємо паспорт для вільного переїзду через границю. Порада даром. Голосить ся або пишть в всякій справі: D. Klarer, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші шіфкарти на експресивних і поштових кораблях до Гамбурга, Бремені, Антверпу, Роттердаму, Лібава і Ліверпуля. Услуга знаменита, харч сибільний, подаваний чотири рази денно при накріттих столах. Окремі фамілійні квитки для родин. Як хочете їхати до краю або спровадити когось сюди до себе, то пишть на нашу адресу або приїжджайте на диво в Нью Йорку і зателефонуйте до нас „493 Orchard“, а ми вишлемо по вас сейчас свого урядника. Ніхді у нас безплатний аж до відїзду корабля. Вишлемо гроші до всіх частей світа після найнижшого денного кучоу. Міняємо гроші на корону, рублі і марки. Голосить ся на адресу:

American European Steamship Co., 121 Norfolk Str., New York City.

На сплату

по 5 цент. денно або \$1.50 місячно.

Кождоу Русинови пішлемо 14-каратовий, поволочуваний годинник і дармовий вартості 20 доларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.

Місячні рати будуть сплачувати лише тоді, як дістанете вже годинник, випробуєте його і будете вдоволени з нього.

Пишть сейчас по інформації і каталог, залучаючи марку на відповідь, до:

AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6, 1152—1154 Milwaukee Ave., Room 210, CHICAGO, ILL.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1910—1912:

Духовний управитель:

Мих. Валог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:

Дмитро Канітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:

Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:

Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Валог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добоп, Lansford, Pa.

Організатор:

Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

No. 2100 RECEIPT \$500.00
for five hundred dollars, received by
The South Side Trust Co. of Pitts-
burgh, Pa. as Orphans Fund of Mich-
ael Kosztywa from The Little Russian
National Union of America.
Carnegie, Pa. Dec. 14th 1911.

South Side Trust Company of
Pittsburgh, guardian of Ewa,
Anna and Maria Kosztywa mi-
nors.

The Local Branch of The Little
Russian National Union of America,
No. 136.

No. 2069 RECEIPT \$500.00
for five hundred dollars, received by
The South Side Trust Co. of Pitts-
burgh as Orphans Fund of Theodozy
Iwanowicz from The Little Russian
National Union of America.
Pittsburgh, Pa. Dec. 18th 1911.

South Side Trust Company of
Pittsburgh, guardian of Theo-
dozy Iwanowicz.

The Local Branch of The Little
Russian National Union of America,
No. 132.

Ч. 2085 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Ілько Тимців
отримав як надзвичайну допомогу за
нев. слабкість з Головної Каси Руського
Народного Союзу в Америці.
Нью Йорк. Н. Й. 10. грудня 1911.
Николай Тимців.

Свідки:

І. Марків,
І. Корич.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 108.
В. Цільник, предс.,
С. Шевців, секр.

Ч. 2086 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Михайло Муш-
ка отримав як надзвичайну допомогу за
нев. слабкість з Головної Каси Русько-
го Народного в Америці.
Ернест. Па. 9. грудня 1911.
Михайло Мушка.

Свідки:

Стефан Кіс,
Юрій Корощ.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 134.
Мих. Товтен, предс.,
Мих. Шполток, секр.

Ч. 2087 КВІТ \$50.00
на п'ятдесят доларів, котрі п. Іван По-
ливка отримав як надзвичайну запомо-
гу з фонду бідних з Головної Каси Ру-
ського Народного Союзу в Америці.
Дукейн, Па. 20. грудня 1911.
Іван Поливка.

Свідки:

Дмитро Дулеба,
Юрій Павущак.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 268.
Іван Патрик, предс.,
Іван Гризо, секр.

Ч. 2096 КВІТ \$300.00
на триста доларів, котрі п. Марія Гар-
бера зам. Андрейчак отримала як сир-
часть по мужу Даньку Гарбері з Го-
ловної Каси Руського Народного Сою-
за в Америці.
Глен Лайон, Па. 8. грудня 1911.
Марія Гарбера, зам. Андрейчак.

Свідки:

Ник. Гриник,
Андр. Зувицький.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 27.
Микита Сийчак, предс.,
Алекс. Фринцко, секр.

Ч. 2097 КВІТ \$437.00
на чотириста тридцять сім доларів,
котрі п. Анна Вітик отримала як по-
смертну допомогу по мужу Тимку з Го-
ловної Каси Руського Народного Сою-
за в Америці.
Бейкертон, Па. 10. грудня 1911.
Анна Вітик.

Свідки:

Ілько Вітик,
Матій Набережний.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 219.
Матій Набережний, предс.,
Ст. Виклич, секр.

Ч. 2103 КВІТ \$118.00
на стовісімнацять доларів, котрі місц.
уряд отримав як похор. копга по Са-
муїлі Шуркала з Головної Каси Ру-
ського Народного Союзу в Америці.
Рон, Па. 19. грудня 1911.
Уряд Р. Н. С. від. 29.

Свідки:

Тимко Гулик,
Іван Озога.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 29.
Андрій Юрчак, предс.,
Григ. Озога, секр.

Ч. 2104 КВІТ \$441.00
на чотириста сорок один доларів, ко-
трі Юрій Шуркала отримав як посмерт-
ну допомогу по браті Самуїлі з Голо-
вної каси Руського Народного Союзу в
Америці.
Рон, Па. 19. грудня 1911.
Юрій Шуркала.

Свідки:

Тимко Гулик,
Митро Сукувацький.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 29.
Андрій Юрчак, предс.,
Григ. Озога, секр.

Ч. 2105 КВІТ \$441.00
на чотириста сорок один доларів, котрі
п. Кіндрат Шуркала отримав як по-
смертну допомогу по браті Самуїлі з Го-
ловної Каси Руського Народного Сою-
за в Америці.
Рон, Па. 19. грудня 1911.
Кіндрат Шуркала.

Свідки:

Тимко Гулик,
Митро Сукувацький.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 29.
Андрій Юрчак, предс.,
Григ. Озога, секр.

Ч. 154 КВІТ \$33.00
на тридцять три долари, котрі п. Петро
Беньо отримав як посмертну допомогу
по доні Марії з Головної Каси Ру-
ського Молодецького Союзу в Америці.
Нортгемптон, Па. 7. грудня 1911.
Петро Беньо.

Свідки:

Іван І. Свала.

Від місцевого Уряду Руського Мо-
лодецького Союзу в Америці. Від. 33.
Гр. Онушак, предс.,
Мих. Петрик, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. сьв. Васи-
лія, від. 87 подає до відомості, що на
річній мітингу дня 17-го грудня 1911 р.
вибрано слідуєчий новий уряд: Дм. Су-
хина, предс.; В. Москаль, зас. предс.;
В. Удич, кас.; А. Стець, зас. кас.; Ст.
Кінь, секр.; Л. Курило, зас. секр.; М.
Чехович, П. Троянок, С. Максимик,
контр. комісія. — Стеф. Кінь, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Братство сьв.
Георгія, від. 239 повідомляє що річний
мітинг відбуде ся дня 21. січня 1912, в
гали катедральній, зараз по Службі Бо-
жій. На сім мітингу мусить кожний член
явитись і вирівнати вкладки; крім сего
буде вибір нового уряду на 1912 і спра-
виздане старого уряду. За неявлення ся
на мітингу кожний член звичайний за-
платить 50 цнт. каря, а коли залягає
бодай за один місяць, буде викресле-
ний; урядник натомість заплатити 1 дол.
кари і також буде викреслений, як дов-
гує до каси Братства. — Т. Грицей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Просвіта“,
від. 204. повідомляє товаришів і това-
ришок, що місячний мітинг відбуде ся в
суботу, дня 13-го січня під числом 117
Аве. А. о годині 8-їй вечером. Кожний
товариш і товаришка нехай прибуде на
сей мітинг, позаяк суть дуже важні спра-
ви до поладження. Взиває ся довгую-
чих товаришів і товаришок, щоби при-
були на сей мітинг і вирівнали свої за-
леглисти, бо в противнім разі будуть ви-
креслені з Товариства і з Р. Н. С. На
сім мітингу будем приймати нових чле-
нів без вступного до Тов. „Просвіти“,
а до Р. Н. С. після статута. — Йосиф
Хомів, пр.; Вас. Дзядів, кас.; Семен
Сентий, секр.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Бр. сьв.
Арх. Мих., від. 8, повідомляє, що дня
21. січня 1912 відбуде ся піврічний мі-
тинг в гали під церквою на улиці Гор-
сес Булвард: кожний член має явити ся
і вирівнати свій довг, бо інакше буде
виключений з Братства і Р. Н. Союзу.
На тім мітингу має поправити ся Брат-
ські статут; нових членів буде припи-
мати ся, але кандидат мусить платити
з гори. Також має поладити ся Брат-
ські важні справи. Член неявивший ся
платить кару 50 цнт. а урядник 1 дол.
— В. Юрчак, предс.; В. Сьнівак, кас.;
Ф. Цлін, секр.

КУРТІС БЕЙ, БАЛТІМОР, МД. Бр.
сьв. Петра і Павла, від. 81. подає до
відома, що 24-го грудня, на відбувшим
ся мітингу річний вибрано слідуєчих но-
вих урядників на 1912 рік: В. Чачка,
предс.; О. Козуб, зас. предс.; А. Шан-
дровський, секретар; Т. Вітушинський,
заст. секр.; І. Валега, кас.; М. Шутран,
зас. касієра; І. Ладна, предс. контроль-
ної ком.; В. Свірко, заст. предс. ком.;
А. Петрик д. Т. Качоровський опікун
хорих; П. Войтович хорунжий; П. Ку-
речка маршалок підчас паради. — В.
Чачка, секретар.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. сьв. Івана
Хрест., від. 277. подає до відомості, що
на річний мітинг, дня 24-го грудня 1911
р. вибрало новий уряд на 1912 рік. О.
Курко, пр.; К. Гвісьць, секр.; Н. Настин,
кас.; В. Солецкий, з. пред.; П. Курко,
з. секр.; Пр. Внук, з. кас.; Я. Гвісьць,
опікун хорих; І. Рафа, опік. хорих на
Віндсор Лакс, Конн. З всякими справа-
ми, дотикаючими нашого Братства, про-
сити відносити ся на адресу нового се-
кретаря: К. Gwishc. 71 Avon Street,
Hartford, Conn.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Просвіта“,
від. 204 подає до загальної відомості,
що річний мітинг відбуде ся дня 23 груд-
ня під числом 117 Аве. А. на котрім
старі урядники здали справиздане зі
свого діловодства з цілого року; потім
присутнено до вибору і вибрано новий
уряд на рік 1912 як слідує: Й. Хомів
пр.; С. Сентин секр.; В. Дзядів кас.;
Катерина Ольхова предс-ка; Іван Семан
заст. пр.; Олександр Ткачук фін. секретар;
М. Шеремета з. кас.; С. Чієнок бібліо-
текар; М. Трач заст. бібл.; контрольна
комісія: Іван Жовнір, Іван Вугера; над-
зирателі хорих: Іван Ганц і Іван Куп-
нір; а для жінок Марія Войтович і Ан-
на Толонко; Антін Форґач кас.; Антін
Галатін хорунжий; С. Сієнок, Гр. Кла-

дек трост.; Мих. Галушка і П. Хомняк
господарі галі. — Йос. Хомів, пр.; Се-
мен Сентий секр., 61 North 6th St.,
Brooklyn, N. Y.

ОБОРН, Н. Й. Тов. „Запорожська
Січ“ від. 283 повідомляє, що дня 24-го
грудня 1911 року відбув ся річний мі-
тинг, на котрім вибрано новий уряд на
рік 1912 як слідує: Петро Юшків кон.;
Іван Савран, заст. кошов.; Теод. Во-
рожит, секр.; Іван Король, заст. секр.;
Григорій Оришин, кас.; Іван Куречка, з.
кас.; Захар. Куречка, тростіє; Стеф. Ма-
ленький, Ол. Олійник, Петро Іваніць-
кий і Ник. Савран, четарі.

МАЙНЕРСВІД, ПА. Бр. сьв. о. Ник.
від. 78 повідомляє, що річний мітинг
відбуде ся дня 21-го січня с. р. Член не
вирівнавший всіх своїх довгів не буде
мати голосу на річний мітинг; неявив-
ший ся член заплатити 50 цнт. а уряд-
ник 1 дол. каря. Вибір нового уряду. —
В. Крамар, пр., А. Марцінко, кас., Й.
Вайда, секретар.

ПОДЯКА.

Низше підписаний, Іван Поливка
складає сердечну подяку Руському На-
родному Союзови та його Головному У-
рядови за благородну підмогу в сумі 50
дол., виплачену йому з фонду бідних.
Нехай милосерний Бог сторицею від-
платить нашій славній організації, та
нехай кожного її члена боронить від та-
кого сумного положення, щоб потребував
запомоги з фонду бідних. Ще раз, сер-
дечне Бог-заплат.

Іван Поливка,
член Р. Н. С. відділ 268.

Є се старий звичай, що всяке лома-
не костий, невральгію, ревматизм і т. п.
всякий лічить „Rain Expeller-ом“; сей
лік можна дістати в Америці в кождім
другторі, фляшинка за 25 цнт.; охорон-
ною маркою є якор. На се купуючи
треба звертати пильну увагу.

МОЛОДЕЦЬ ВЛАСТИТЕЛЬ ФАРМИ

пошукує товаришки життя дівчини до 30
літ, зголошення листовно.

B. D. R. No. 3. Box 54, Lamar, Colorado.

ДО ВСІХ ПП. МІСЦЕВИХ СЕКРЕТА-РІВ Р. Н. СОЮЗА.

Календарі

Р. Н. Союзу на рік 1912-ий

уже давно готові і всі ті відділи Р. Н.
Союзу, котрих секретарі виповнили
подану в кількох попередних числах
табелку, їх дістали. Деякі відділи а
зглядно їх секретарі до днесь ще то-
го не зробили і члени тих відділів до
днесь ще не дістали календарів. Про-
сити ся отже тою дорогою усіх чле-
нів таких відділів, які не мають до
днесь ще календарів, аби пригадали
своїм місцевим секретарям, щоби ті
безпременно виповнили свій обяза-
нок і ще того тижня заслали понисну
табелку на адресу „Свободи“. Ті
члени Р. Н. Союзу, котрі до днесь не
мають ще руських календарів, можуть
за се подякувати тільки своїм місце-
вим секретарям. (Словенські календа-
рі будуть готові за три тижні.)

Імя Братства або Товариства

Рідділ, число

Післати на адресу секретаря, яка
звучить:

Руських календарів примірн.

Словенських календар. прим.

Замітка: Витинок повисший му-
сить бути потверджений братською
печаткою і підписом секретаря. Чим
скорше редакція його дістане, тим
скорше одержить дотичний Відділ Ка-
лендарі.

Уряд Р. Н. Союзу.

Ruska Knyharnia, 850 Main Str., Winnipeg, Man., Canada.

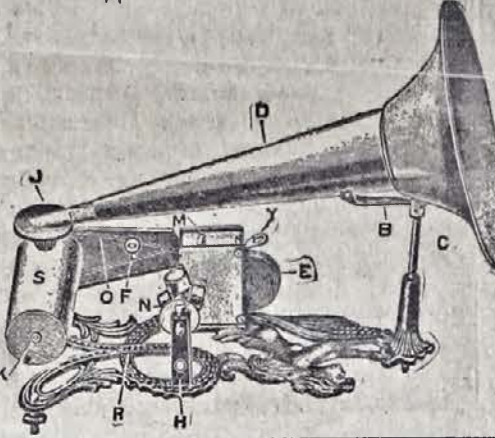
Агенція Моральний Банк
БРАТІВ ДАНЧ

Посилаємо гроші
Продаємо шифкарти
Канцелярія в Нью-Йорку

Випіть до щирої виставки
грошей і розкладу грошей
на роздачу (шифкарти) або грошей
до нас особисто, а ми за-
тоді вам справу чесно і
ретельно.

DEUTSCH BROS.
319 E. Houson St. NEW-YORK, N.Y.

Надзвичайна спосібність!

Дармо!

Купіть у нас за \$6.00 найкращого тютюну до пачки і виберіть собі презент в наступних предметах: 1. Найновіший імпортований фонограф з великою нікельованою трубкою і рекордами, який грає гарно й вправно усю музику і пісні. Кожен може мати в своїй мешканці концерт. 2. Красна гармонія в славній німецької фабрики в котамі і виганками. 3. Гарний столовий, нікельований годинник з музикою, що грає за кожним разом 10 минут. 4. Грубо воло-чаний дамський або чоловічий зигарон. 5. Сто-ловий сервіс в красивій пуделку: 6 ножів, 6 ви-лок, 6 великих і 6 малих ложок, 1 ніж до масла і 1 ложечка до цукру. — За наш презент хочемо, аби Ви поручили нашу фірму Вашим знайомим. Пришліть нам на задаток 50 центів марками, а ми зашлемо Вам 40 пуделок тютюну 4-ох родів за \$6.00 і вибраний Вами презент. Ренту \$5.50 заплатайте по відібраному товару. Кому сей товар не подобає ся, мо-же його не прийняти. — З Канади і інших країв про-сять ся прислати 6.00 доларів відразу.

English Asiatic Tobacco Co., Dept. L.,
115 E. 7th Str., New York City.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає кори-
чі на весілля, хре-
стинні і всім дру-
гім за бажан-
ням.

115 Ave. A.,
NEW YORK, N.Y.
Телефон:
Orchard 2568.

R. J. GLICK Агент аскура-
ційний від огня.
Офіс знаходиться в **WILLIAM McCONNEL**
(15-30) BUILDING
SHAMOKIN, PA.

Ім. з 17 намітими
ЖЕЛІЗНИЧНИЙ ГОДИНИК
для мушкет

і жінок, накручує ся без
плати, гарантією на 20 літ, по-
двійні куверти красю вирі-
вані. Ходить безупинно то-
чно на спеціально зроблений
для людей, котрі роблять
при жидівницях, і гарантує
ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми ви-
шлемо сей годинник на кождо адресу за послі-
платою (C. O. D.) \$5.75 і за зворот переписки,
в тій привілей, що кождий може його отла-
нути, і если ему не подобає ся — то тоді не по-
требує платити ані одного цента. За такий го-
динник у нашого купця треба заплатити 35 дол.
Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений лан-
цук з даровисом — додає ся даром до кож-
ного годинника.

EXCELSIOR WATCH CO
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

В першій русько-американській

РИЗНИЦІ

в Шенандоа, Па.

можна дістати

всі церковні і братські річи.

Всякі замовлення приймаєсь і після
желання виготовляєсь.Приймаєсь також старі річи до
направ.

Світло церковне найліпшої якості.

Першовні книги різної величини як
також всякі молитвенники в різних
цінах.Ризниця має на складі бляскети ме-
трик уроджень, вінчань і усепоших. —
100 за 95 цент.

На жадане висилає ся ціни.

Пишіть на адресу:

RYZNICIA, 114 S. Chestnut Str.,
SHENANDOAH, PA.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пізнати
складати свої опадности в стейтові
Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших
і найпевніших банків, що цілковито
забезпечує Вам опадности. У нас
складають ся гроші церковні,
братські, сирітські і ин. Ко-
ждий, що має у нас гроші, отримує на
бажане звіт стейтових контролорів.
Продаємо КОРАБЕЛЬНІ ПАРТИ на най-
ліпшій ліній, а ГРОШІ до краю висилаємо
по поштовіх мурці.**GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK**

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburgh, Pa.

И. Е. Рот, прее., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, уряд. банк.

Найвище забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам кри-
кливою і брехливою рекламою. Яквам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана,
чим він ручить і де його зарука? Відвільний Агент і банкір
складає заруку в державну касу. Заки повірте кому свій грін,
чи то до перекозани, чи переслали до старого краю, поперед пере-
конайте ся, чим і як хто ручить за ваш такий заправований грін.
Я вложив в державній касіСТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.
як заруку для вас
Тому тимто, що треба уникати шахрайських банкірів. До наших послуг є
старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 ко-
рон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00.
Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти,
повномочення та полагожує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Паміть не подробиць курсу і ціни шифкарт.

Відповідаю відвотною поштою, а всяку борду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвище забезпечене \$100,000.00

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

— Григорій
Мунашевський
Член Р. Н. Союзу.ТЕЛЕФОН:
Nr. 887.
Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЬО ЙОРКУ.

Хто має замір їхати до старого краю, або спроводити його до Америки, який урядить ся до мене, я всім
ручу за найліпшу улашту. Проту Пов. Член Р. Н. Союзу звернути на се увагу.

Удавайте ся особисто, листом або по телефону до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Новий вибір русько-українських рекордів.

Грамофони продаємо на слашту; рекорди 8 мов:

русько-українській, польській і інших.

Депозит \$5.00 принесе до Вашої хати 20-доларову гово-
рлячу машину разом з 12-ма кустиками пісень, вальсів ітд.У власній інтересі Ви. Купуючи так місцевих як і в околиці, радимо, перед
закупкою якогось грамофона, зайти ласкаво до нашого складу і оглянути наші
говорлячі машини; се зовсім не обов'язує нікого до купки.Як Вас інтересують золоті ювілейські вироби, посідаючи повну гарантію, то зажадайте спе-
ціального каталога в 150 річчях, як кишковими і стінними годинниками, будильниками, бранзо-
летами, квітками та іншими ювілейськими річчями.

Наш склад є отворений кожного дня до 9-ої години вечером а в неділі цілий день.

Каталог висилає ся даром.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO. DEPT. T.131 E. 7th STREET
NEW YORK, N. Y.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість,
уникнуть докучливих болів ревматизму і невраль-
гії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-y“ в
хвилі, коли почують перші кольки (ломаня).Сей лік має запевнену постійну славу від 43
літ. Уживають його скрізь по цілій світі, а ді-
стати його можна у всіх друготорах Злучених
Держав по 25 і 50 центів за пляшку.Уживайте його також в случаях напруже-
ня мускулів, збихнень, болів в сугавах,
в боці і в грудях, болю зубів, уший і жо-
лудкових корчів.Повне поученє в руській мові знаходиться
в кожній коробці.Будьте уважні і вистерігайте ся численних
наслідувань. Правдивий Pain Expeller знаходить
ся тільки в такій коробці, яка тут представлена
на образку.

Сей лік виробляють

F. Ad. Richter & Co.

213-215 Pearl Str., New York City

Михайло Угорчак, 204 WEST 148 ST.,
NEW YORK, CITY.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випозичає різні українські і інші костюми
на представлення і характеризує по низьких
цінах. Замовлення приймає що найменше на
8 днів перед представленням.

Позір!

Подає ся до відома всім Русинам,
що друкарню П. Шпікули пере-
брав П. Ганяк. Просить ся від
тепер звертатись до него з дру-
карськими роботами, як: коверти
на Різдва, тикети і инше. — Та-
кож портрети руських геніїв по-
винно ся замовляти тільки у свого
чоловіка.

Г А Н Я К, фотограф,

613 Carson Str., Pittsburg, Pa.

ЖІВКИ! У тім ся акушері в нашій
школі або у себе в дома. На-
ука у вашій рідній мові. Станьте ся не-
зависимими. Наука триває 3 місяці; по її
кінченню випуск диплома. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Прошу звернути спеціальну увагу на се мое
оголошенє!Перворядна нравчина, може оди-
нока в цілій Чінаго, приймає вся-
ку дамську роботу по умірнованій
ціні. Тому Русини повинні уда-
ти ся тільки до Русини.

1-4

З поважанєм

КЛЯВДІЯ ГАЄВИЧ

2255 OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАНІ

— МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ —

8 1/2 дня до Роттердаму, 11 1/2 дня до Лібава.

„ЛІТУАНИЯ“ — 13-го січня 1912

„ЕСТОНІЯ“ — 20-го січня 1912

III класа \$31.00 III класа \$33.00

II класа \$45.00 II класа \$47.00

I класа \$52.00 I класа \$52.00

По бляшій подорожці просить ся звертати до наших
агентів або до головного заступництва:**A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY**

NEW YORK, N. Y.

VICTOR

Фонोगрафи на легіші оплати!

Кождий чоловік знає, що Victor-а говорять
акуратно і найкращим фонографом на світі.
Продаємо збори по Америці на тижневі сла-
сти по 50 центів і \$1.00 після платинової ціни
інфляції. Ми одержали 500 нових руських
рекордів і варт по 65 і 75 центів. Мос іан є
найкращим порученням, що кождий купуючий
у нас фонограф, який висилаємо даром. Ви-
шлемо з невідомо і вечером.

SAUL BIRNS
117 SECOND AVE. & cor. 7th STREET,
Dept. Ruski, NEW YORK, N. Y.

VICTOR

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00.

Надвиплата і нерозділені зиски \$100,000.00.

Заснований 1864 року.

Проводить загальний банківський бизнес.
Видає міжнародні моні ордери, драфти і пе-
ресилає гроші до всіх частин світа. Позичає
гроші на реальности. Депозити сего банку
подвоїли ся протягом послідних 5 літ і вино-
сять тепер около \$500,000.00.Банк пересилає гроші через фірму Knauth
Nachod & Kuhne, New York, N. Y.